

következtében igen megcsappanna, ha a kötet végén lévő, nagy gonddal egybeállított név- és tárgymutatók oly szíves előzékenységgel nem kalauzolják az olvasót.

Dr. Gulyás Pál.

A miskolci ág. hitv. ev. egyházközség nyilvános könyvtárának teljes jegyzéke. Miskolcz, 1902. Szelényi és társa 8-r. VII, 193, 2 l.

Jelen katalogust *Zelenka Pál* és *Gebe Endre* tollából folyó rövid bevezetés nyitja meg, mely a könyvtár jóltevőiről emlékezik meg s hányatása sorsát vázolja. Soraikból megtudjuk, hogy a gyűjtemény alapját az 1888-ban megszünt gymnasiumnak a múlt század második évtizedében tulajdonába jutott két könyvtár, Valaszky János jolsvai lelkészé és Ambróczy János diósgyőri kamarai pénztárosé teszi. Állományát az adományozók egész sora növelte több-kevesebb, kisebb-nagyobb értékű kötettel. Ebből a 2835 művet, 3514 kötetben tartalmazó gimnaziumi könyvtárból, továbbá árvai Teőrök Sándor törvényszéki bírónak 1876-ban az egyházra szállt 2208 művet, 3141 kötetben tartalmazó gyűjteményéből, Jóny Tivadar nagybirtokos könyvtárából 1889. és 1891. években a hitközségnek adományozott 2067 műből (3001 kötetben) alakult meg a jelen munkában lajstromolt könyvgyűjtemény, melynek állománya az időközben tett vásárlásokat is beleértve, jelenleg 7542 műből (10.587 kötet) áll. Ezt a már nagyságánál fogva is figyelemre méltó könyvtárat mindez ideig — a szükséges helyiségek hiánya miatt — nem adhatták át a nyilvánosságnak, de remélhető, hogy ha a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának f. évben javaslatba hozott s a nmélt. ministeriumtól kiutalványozott ezer koronás segély állandóvá tétetik, ezen a bajon hamarosan segíthetnek. Az első évi segély egy részéből telt ki a jelen mű előállítási költsége is.

A könyvtár anyaga a jegyzék szerint mindössze hat szakba van csoportosítva; ezek: I. Theologia, Bölcsészet, Paedagogia. II. Jog- és Államtudomány. III. Nyelvészet és Irodalom. IV. Történelem és Földrajz. V. Természettan és VI. Vegyes művek. Az egyes szakokon belül a könyvek szerző vagy címző szerinti betűrendben vannak felsorolva, sokszor egész a fölismerhetetlenségig megrövidített címmel, kötet-, év- és könyvtári számmal ellátva, de az alak s lapszám jelölésének elmaradását nem is említve, a megjelenési hely vagy a könyvnyomtató megnevezése nélkül. És e fölülte hibás eljárás alól még a könyvtár néhány régi magyar nyomtatványai sem tesznek kivételt, a melyek sem külön csoportot nem alkotnak, sem valami más módon nem vonják magukra figyelmünket. Egyes feltűnőbb szedésű könyvczímekre ugyan lépten-nyomon akadunk, de ezek vagy kéziratok.

vagy pedig bibliografailag jobbra jelentéktelen, csakogy az előző egy homályos passzusa szerint régi »kódex kötések«-be bujtatott nyomtatványok. Ugy látszik, a jegyzék összeállítói előtt e »kódex kötések« teszik a gyűjtemény legnagyobb becsét, mert másként inkább a régi magyar nyomtatványoknál alkalmazták volna a megkülönböztetésnek e, valljuk be, nagyon is szerény és primitív jelét! Egy másik, a használhatóságot nagyban csökkentő hiánya a műnek, hogy nincs általános névmutatója. Ugyancsak a használhatóság rovására esik az is, hogy a kiegészítésre váró csonka műveknek s a másodpéldányoknak jegyzéke nem egyfolytában, hanem minden szak végén van közölve. Befejezésül még csak azt említem meg, hogy a szerzők nevei, főleg a latinok s az ellatinosítottak — a bibliografia legelemibb szabályai ellenére — igen gyakran nem alanyesetben vannak kitéve.

Dr. Gulyás Pál.

Dr. Arnim Graesel. *Handbuch der Bibliothekslehre.* 2., völlig umgearb. Auflage der »Grundzüge der Bibliothekslehre. Neubearbeitung von Dr. Jul. Petzholdts Katechismus der Bibliothekslehre.« Lipcse, 1902. X + 584 l. 8-r. Ára 15 márka.

»A könyvtárra vonatkozó elméleti kérdések, általában a könyvtárügy és különösen az egyes könyvtárak története saját tudománynak — a könyvtártudománynak — a tárgyai.« Ebből az alapmeghatározásból indul ki *Graesel* művének második fejezetében. S valóban, ha az ember ismeri az öreg *Petzholdt*nak szerény, szegényes *Katechismusát*, sőt még annak *Graeseltől* való 1890-iki átdolgozását is, a *Grundzüge*-t, és ezekkel összeveti ezt az előkelően kiállított, 125 ábrával élénkített vaskos, nagy kötetet, a mely már a *Handbuch* elnevezést viseli, érti és méltányolni tudja a szerzőnek hivatásos büszkeségét, a melylyel szaktudásának a tudomány nevét adja. Ismeretes azonban, hogy maguk a bibliologia irodalmi munkásai távolról nincsenek e tekintetben egy véleményen. Jellemző, hogy éppen *Dziatzko*, a könyvtártannak első egyetemi előadója, szintén azok közé tartozik, a kik különválasztván a könyvtár ismeretét az írás és a könyv ismeretétől, tagadják a könyvtárismeret tudományjellegét. Ugy tetszik nekünk, hogy joggal. A tudomány összefüggések, okok és okozatok, következmények kutatása és rendszeres összefoglalása. A kutató és spekulatív elem kétségtelenül hiányzik a könyvtárismeretből, hacsak nem szabjuk annak határait oly tágra, mint azt *Eichler* teszi, a ki szerint a könyvtártudomány az irodalmi emlékek keletkezésének, terjedésének és használatának előfeltételeit és módjait is kutatja. Sokkal helyesebbnek tetszik Oskar *Meyer*nek meghatározása, hogy a könyvtárnak működése csupán egy tudományosan